

Szczecin, dnia 11 marca 2021 r.

WST-Z.070.8.2021.ASD

**Szanowni Państwo
Prezydenci Miast
Burmistrzowie, Wójtowie
(wg załącznika)**

W ostatnim czasie wzrasta liczba zgłoszeń na temat sytuacji niebezpiecznych z udziałem wilka. Gatunek ten zwiększa swoją liczebność i zasięg, przez co coraz częściej dochodzi do bezpośredniej styczności wilków z ludźmi, również na terenach, na których od dawna nie były widywane. Sprawy te stają się często głośne medialnie, choć nie zawsze rozgłos ten jest adekwatny do stopnia zagrożenia. W związku z powyższym przekazujemy Państwu informacje, które mogą być pomocne podczas interwencji z udziałem wilka.

Wilk *Canis lupus* w Polsce objęty jest ochroną ścisłą na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183). Zgodnie z ww. rozporządzeniem wprowadzono zakazy w stosunku do tego gatunku tj. m.in. umyślnego zabijania, umyślnego chwytania, okaleczania, płoszenia lub niepokojenia.

Drapieżnik ten z racji swoich uwarunkowań może być niebezpieczny dla człowieka, jednak z reguły jest płochliwy i unika kontaktu z ludźmi. Spotkania z wilkiem na ogół mają charakter incydentalny i na ich podstawie nie należy podejmować pochopnych działań mających a celu np. jego eliminację w sytuacji kiedy działanie to nie jest zasadne. Oczywiście wszystkie niebezpieczne zdarzenia z udziałem wilka powinny być wyjaśniane, a przede wszystkim powinna być podejmowana natychmiastowa i zdecydowana reakcja.

W kontekście podejmowanych działań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa publicznego należy podkreślić, iż zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) zaspokajanie potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy, nie zaś do administracji ochrony przyrody. Potrzeby te obejmują również sprawy związane z bezpieczeństwem obywateli, dlatego też zapewnienie bezpieczeństwa lokalnej społeczności spoczywa w głównej mierze na tym organie.

Warto zauważyć, że w Polsce na mocy ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 1856 z późn. zm.), na każdym szczeblu administracyjnym działa system zarządzania kryzysowego. Kierowanie, monitorowanie, planowanie, reagowanie i usuwanie skutków zagrożeń na terenie gminy należy do wójta (burmistrza, prezydenta), na obszarze powiatu do starosty, a na obszarze województwa do wojewody.

Nie wyklucza to jednak możliwości ścisłej współpracy pomiędzy gminami a regionalną dyrekcją ochrony środowiska, szczególnie na terenach najbardziej narażonych na wystąpienie

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

ul. Teofila Firlika 20, 71-637 Szczecin, tel.: 91 43-05-200, fax: 91 43-05-201, sekretariat.szczecin@rdos.gov.pl, szczecin.rdos.gov.pl

niebezpiecznych zdarzeń. Współpraca ta powinna przede wszystkim obejmować wspólny monitoring, przekazywanie informacji oraz podejmowanie decyzji co do planowanych do wykonania działań.

Z racji tego, że wilk w Polsce jest gatunkiem podlegającym ochronie ścisłej, ewentualna zgoda na jego umyślne płoszenie i niepokojenie może być wydana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, natomiast na umyślne zabijanie – przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Dlatego niezmiernie ważne jest szczegółowe dokumentowanie wszystkich sytuacji, świadczących o istnieniu realnego zagrożenia ze strony wilków lub występowaniu poważnych szkód powodowanych przez ten gatunek. Ma to kluczowe znaczenie dla szybkiego i sprawnego prowadzenia postępowań administracyjnych w tych sprawach.

W przypadku interakcji wilka z człowiekiem powodującej poważne i uzasadnione obawy w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa osób i mienia, samorząd gminny może podjąć stosowne do sytuacji działania:

- jeżeli wilk nie stwarza bezpośredniego zagrożenia, ale **budzi niepokój** mieszkańców, wójt, burmistrz lub prezydent miasta składa wniosek o wydanie zezwolenia na odstępstwo od zakazu umyślnego płoszenia lub niepokojenia. Wniosek w formie pisemnej lub ustnej składa się do właściwego ze względu na miejsce wystąpienia zagrożenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
- jeżeli wilk stwarza **realne, udokumentowane zagrożenie**, wójt, burmistrz lub prezydent miasta składa wniosek w formie pisemnej lub ustnej do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, o odstępstwo od zakazu umyślnego zabijania.

Należy zwrócić uwagę, że bezpośredni kontakt, spotkanie z wilkiem w bezpiecznej odległości bez agresji stron, jego ślady lub pozostałości jego ofiary nie stanowią jeszcze zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego mienia i osób, a są jedynie oznaką bytowania tego gatunku na danym terenie. Powyższe sytuacje mogą wynikać z ograniczenia jego bazy żerowej, ograniczenia miejsc przebywania poprzez rozwijającą się infrastrukturę, penetrację terenu, prace leśne itp.

W przypadku wystąpienia zdarzeń wymagających podjęcia niezwłocznych działań należy kontaktować się bezpośrednio z:

- **Regionalnym Konserwatorem Przyrody w Szczecinie** - we wszystkich sprawach nagłych i pilnych związanych z wilkami na terenie woj. zachodniopomorskiego, w tym składaniem ustnych wniosków na umyślne płoszenie i niepokojenie wilków - nr tel. 664 114 601,
- **Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska** - wyłącznie w sytuacjach nagłych, wymagających natychmiastowej interwencji, tj. zagrażających życiu bądź zdrowiu ludzi lub zwierząt, kiedy obiektywnie wniosek nie może być załatwiony w formie pisemnej i wymaga wydania ustnego zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na umyślne zabicie osobników wilka nr tel. 669-660-648.

Zwracamy uwagę również na fakt, że w sytuacjach wymagających podjęcia natychmiastowych interwencji bardziej zasadne jest występowanie o wydanie decyzji ustnej na podstawie art. 14 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.). Podkreślamy, że decyzje ustne mają taką samą rangę prawną jak decyzje pisemne. Każdorazowe wydanie decyzji

ustanej jest odnotowane w formie protokołu zawierającego treść oraz istotne motywy takiego załatwienia sprawy.

Podczas sporządzania wniosków na odstępstwa od zakazów prosimy dołożyć wszelkich starań aby wnioski te były kompletne tj. zawierały wszystkie informacje przewidziane art. 56 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, tj. imię, nazwisko i adres albo nazwę siedziby wnioskodawcy; cel wykonywania wnioskowanych czynności opis czynności na którą może być wydane zezwolenie; nazwę gatunku lub gatunków, których będą dotyczyły działania, w języku łacińskim i polskim; liczbę lub ilość osobników, których dotyczy wniosek o ile jest to możliwe do ustalenia; wskazanie sposobu, metody i stosowanych urządzeń do chwytania, odławiania lub zabijania zwierząt lub sposobu wykonywania innych czynności, na które może być wydane zezwolenie, a także miejsca i czasu wykonania czynności oraz wynikających z tego zagrożeń; wskazanie podmiotu, który będzie chwycił lub zabijał zwierzęta. Kompletność wniosku ułatwi i znacząco przyspieszy prowadzone postępowanie administracyjne w sprawie wydawania zezwoleń. Wnioski powinny być przekazywane za pośrednictwem platformy ePUAP lub pocztą tradycyjną, nie za pomocą poczty mailowej.

W przypadku wniosków na odstępstwo od zakazu umyślnego zabijania, gdy wilk stanowi zagrożenie dla życia ludzi, należy opisać zachowanie wnioskowanego do odstrzału osobnika/osobników, a do wniosku dołączyć stosowną dokumentację np. w postaci notatek służbowych z wizji terenowych, ze zgłoszeń telefonicznych, dokumentację fotograficzną, itp.

W przypadku, gdy przyczyną wydania zezwolenia jest konieczność ograniczenia poważnych szkód w hodowlach zwierząt, we wniosku należy wskazać, w jaki sposób na danym terenie zabezpieczane są hodowle (w szczególności te, na których powstają szkody), czy mieszkańcy zwracali się w ostatnich latach do właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska o pomoc w zakresie zabezpieczenia mienia, jak również jakie zostały odnotowane szkody wraz z informacją, czy zostały one zgłoszone do regionalnego dyrektora ochrony środowiska (do wniosku warto dołączyć protokoły z szacowania szkód oraz w przypadku nieubiegania się o odszkodowanie podać przyczyny takiej decyzji).

Z uwagi na coraz częstsze pojawianie się wilków budzących niepokój wśród mieszkańców gmin zwracamy uwagę na zasadność i konieczność występowania przez gminy do regionalnej dyrekcji ochrony środowiska z wnioskami „prewencyjnymi” dotyczącymi potencjalnie niebezpiecznych sytuacji wynikających z niezachowania właściwego dystansu wilków od człowieka i zabudowań, a także wdrożenia przez gminy procedur na wypadek konieczności płoszenia drapieżników dostępnymi metodami.

Ze względu na coraz częściej pojawiające się ataki wilków na psy, należy zwrócić uwagę na zapewnienie opieki nad domowymi psami, obowiązuje zakaz puszczania psów bez możliwości ich kontroli i bez oznakowania umożliwiającego identyfikację właściciela lub opiekuna, a także o zakazie puszczania psów luzem w lesie. Psy biegające po lasach i znakujące teren (moczem i odchodami) postrzegane są przez wilki jako konkurencja o terytorium, pokarm, a także zagrożenie dla potomstwa. Dlatego zdarzają się przypadki zabijania psów przez wilki w lesie, na polach, a nawet w obejściu (zazwyczaj gdy wilki podążają tropem psów). Ataki na psy nie są podyktowane agresją wilków, a jedynie próbą ochrony terytorium, potomstwa i zasobów pokarmowych.

Podobnie jak inne dzikie zwierzęta wilki mogą zachowywać się w sposób trudny do przewidzenia - dotyczy to osobników chorych lub rannych oraz sytuacji, w których zwierzęta są drażnione. Najbardziej niepożądanym zjawiskiem jest świadome lub nieświadome

dokarmianie wilków i doprowadzanie do sytuacji, w której zwierzę zaczyna postrzegać człowieka jako tego, kto dostarcza pokarm. Dlatego zasadnym jest podejmowanie przez gminy i jej mieszkańców stosownych działań w celu zabezpieczenia pojemników na odpady przed dostępem zwierząt w obszarach, w których bytują wilki.

Szczególną uwagę należy zwrócić również na fakt ewentualnego występowania na terenie gminy nęcisk dla zwierząt drapieżnych związanych z fotografią oraz szybkiego i właściwego reagowania na tego typu sytuacje.

W załączeniu przesyłamy „Procedurę postępowania w sytuacjach konfliktowych człowiek-wilk” (Załącznik Nr 1), która może być pomocna przy ocenie sytuacji i podjęciu właściwych działań przez gminy oraz schematyczne zobrazowanie działań w przypadku zdarzeń z wilkami (Załącznik Nr 2).

p. o. Zastępcy Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Szczecinie
Regionalny Konserwator Przyrody
Marcin Siedlecki

Otrzymują (ePUAP):

1. Urząd Gminy w Baniach, ul. Skośna 6, 74-110 Banie;
2. Urząd Miejski w Barlinku, ul. Niepodległości 20, 74-320 Barlinek;
3. Urząd Gminy w Bielicach, ul. Niepokalanej 34, 74-202 Bielice;
4. Urząd Gminy w Boleszkowicach, ul. Słoneczna 24, 74-407 Boleszkowice;
5. Urząd Gminy w Brojcach, ul. Długa 48, 72-304 Brojce;
6. Urząd Miejski w Cedyni, Plac Wolności 1, 74-520 Cedynia;
7. Urząd Miejski w Chojnie, ul. Jagiellońska 4, 74-500 Chojna;
8. Urząd Miejski w Dębnie, ul. J. Piłsudskiego 5, 74-400 Dębno;
9. Urząd Gminy Dobra, ul. Szczecińska 16a, 72-003 Dobra;
10. Urząd Gminy Dolice, ul. Ogrodowa 16, 73-115 Dolice;
11. Urząd Miejski w Dziwnowie, ul. Szosowa 5, 72-420 Dziwnów;
12. Urząd Miejski Golczewo, ul. Zwycięstwa 23, 72-410 Golczewo;
13. Urząd Gminy i Miasta w Goleniowie, Plac Lotników 1, 72-100 Goleniów;
14. Urząd Miejski w Gryficach, Pl. Zwycięstwa 37, 72-300 Gryfice;
15. Urząd Miasta i Gminy w Gryfinie, ul. 1 Maja 16, 74-100 Gryfino;
16. Urząd Miejski w Kamieniu Pomorskim, ul. Stary Rynek 1, 72-400 Kamień Pomorski;
17. Urząd Gminy Karnice, ul. Nadmorska 7, 72 - 343 Karnice;
18. Urząd Gminy Kobylanka, ul. Szkolna 12, 73-108 Kobylanka;
19. Urząd Gminy, Kołbaskowo 106, 72-001 Kołbaskowo;
20. Urząd Gminy w Kozielicach, Kozielice 73, 74-204 Kozielice;
21. Urząd Miejski w Lipianach, ul. Plac Wolności 1, 74-240 Lipiany;
22. Urząd Miejski Maszewo, Pl. Wolności 2, 72-130 Maszewo;
23. Urząd Miejski w Mieszkowicach, ul. Chopina 1, 74-505 Mieszkowice;
24. Urząd Miejski w Międzyzdrojach, ul. Książąt Pomorskich 5, 72-500 Międzyzdroje;
25. Urząd Miejski w Moryniu, Plac Wolności 1, 74-503 Moryń;
26. Urząd Miasta i Gminy w Myśliborzu, ul. Rynek im. Jana Pawła II 1, 74-300 Myślibórz;